

Nr 33.

Av herrar **Tornegård** och **Jonsson** i Skedsbygd, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 68, med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker, m. m.

Kungl. Maj:ts proposition nr 68 med förslag till förordning angående tillverkning och beskattning av maltdrycker tar icke tillbörlig hänsyn till alla för maltskattefrågans riktiga bedömande erforderliga faktorer. Däri saknas förslag till försäljningsförordning m. m. Flera av de i maltdryckskommitténs betänkande lämnade uppslagen för åstadkommande av en rättvis beskattning äro icke berörda. Det ser ut som propositionen tillkommit för att skaffa staten ökade inkomster utan större hänsynstagande till de mindre bärkraftiga bryggerierna.

Det torde vara naturligt, om finansministern i dessa tider söker efter skatte-källor, men beskattningen måste så läggas, att en del företags existens icke äventyras. Det bör här framhållas, att bryggeriindustrien är en gammal lovlig näring, som icke får lamslås genom alltför bryska åtgärder.

Situationen inom bryggerinäringen är nu sådan att regering och riksdag snart nog måste ingripa, när det gäller existensmöjligheterna för mindre bryggerier, ölprisernas reglering och ölets alkoholhalt m. m. En kraftig upprensning av hithörande frågor måste verkställas snarast möjligt.

Riksdagens beslut att åren 1923, 1932 och 1933 kraftigt höja maltskatten har särskilt med hänsyn till en illa avvägd skatteskala försatt många bryggeriföretag i en synnerligt svår ekonomisk situation. Härtill har jämväl bidragit den omständigheten, att storindustrien genom sin prispolitik ytterligare försvagat många mindre bryggerier.

En kännedom om ölpriserna och prispolitiken är av stor betydelse för att kunna förstå och bedöma hithörande frågor. De flesta av de skattepliktiga bryggerierna äro anslutna till bryggeriidkareförbundet. Enligt dettas förhandlingsstadgar, det s. k. förbundsavtalet, är medlem skyldig att vid försäljningen av maltdrycker följa vissa fastställda minimipriser. Storindustriens prispolitik måste särskilt försvaga de mindre företagen då ölpriserna per $\frac{1}{3}$ liter vid landsortsbryggeri år 1919, då maltskatten var 17 öre per kg, utgingo med 22—24 öre. År 1935, då maltskatten utgår med 125 öre per kg, äro ölpriserna *desamma* som år 1919. De större och bärkraftiga bryggerierna ha alltid haft och ha fortfarande en synnerligen stor vinstmarginal, men för de mindre blir detta ruinerande.

År 1931 meddelade bryggareföreningen finansministern, att samtliga bryggerier kunna bära en ifrågasatt skattehöjning utan höjning av ölpriset. För-eningsmedlemmarna blevo ej ens tillfrågade. År 1932 påtalades denna om-

ständighet i andra kammaren, varvid framhölls ätt de större bryggerierna hade möjlighet att sälja ölet för 6 öre mindre pris per flaska och ändock kunna göra vinst.

Av maltdryckskommitténs betänkande framgår att en del bryggerier ha en dålig ekonomisk ställning. Det framhålles i en utredning sid. 89: »Underskott för tre koncerner och 13 fristående företag (tillhopa 22 bryggerier) 1.8 milj. kr. En sjundedel av bryggerierna visade sålunda underskott. Dessa äro i allmänhet mindre företag i jämförelse med övriga bryggerier.» Å sid. 96 i kommittébetänkandet anföres: »Härtill kan fogas, att de sista årens utveckling särskilt försvagat de mindre bryggeriernas ställning och därför är ägnad att aktualisera behovet av en fortsatt koncentration av näringen, varigenom dessa bryggerier sammanföras med större enheter.»

Å sid. 94 säges: »Ett annat mera konkret uttryck för vinstförhållandena inom denna industri lämnar följande tablå, som angiver rörelsevinsten per försåld butelj à $\frac{1}{3}$ liter. Grupp I (41 bryggerier) vinst i öre 0.90 under tillverkningsåret 1933—34. — Dessa siffror belysa måhända på det tydligaste sättet, hurusom de senaste årens utveckling varit ägnad att försvaga de mindre företagens ställning i vinsthänseende.»

Det är sålunda tydligt, att många mindre bryggeriföretag icke kunna bära en alltför hög maltskatt, när storindustrien bestämmer ölpriset.

Maltskatten har i propositionen föreslagits böra utgå med 30 öre för liter efter 8 övergångsår. Skatten skulle börja med 27 öre för liter för de första 6,500 hektoliterna och med 28.5 öre för liter för nästa 6,500 hektoliterna beskattningsbar kvantitet för att vidare stegras successivt med $\frac{1}{2}$ öre för liter tills densamma uppgår till 30 öre för liter. Egendomligt nog synes ett större bryggeri med en beskattningsbar produktion över 13,000 hl komma i åtnjutande av skattelindring under övergångstiden i lika hög grad som mindre och medelstora bryggerier. När de mindre bryggerierna icke nu kunna bära den stora skatten, kunna de förvisso icke heller göra det vid det nionde tillverkningsåret.

I förslaget finnas endast upptagna tre skatteskalor. Vi anse, att minst fyra degressionsskalor böra finnas och att de minst bärkraftiga bryggerierna inpassas i den lägsta med en beskattningsbar myckenhet upp till 3,500 hl med skattesats under de tre första tillverkningsåren à 15 öre med ökning med $\frac{1}{2}$ öre per lit. tills skattesatsen nått upp till 21 öre för liter. På grund av de mindre bryggeriernas bärighet kan skatten i varje fall icke sättas högre såvida de överhuvud taget kunna äga bestånd.

På grund av det ovan anförda finna vi skäligt, att riksdagen måtte besluta att för de första tre tillverkningsåren, utan hinder av vad i 13 § första stycket stadgas, skatten för maltdrycker av andra klassen vid varje skattepliktigt bryggeri skall utgå med 15 öre för liter för de första 3,500 hektoliterna av den under varje år beskattningsbara myckenheten samt att skatten för varje därpå följande tillverkningsår skall ökas med $\frac{1}{2}$ öre per liter till dess densamma uppgår till 21 öre för liter. I relation härtill böra skattesatserna för de övriga tre grupperna bestämmas. Önskvärt vore även, att riksdagen hos

Kungl. Maj:t gjorde framställning om förslag till försäljningsförordning snarast samt uttalade sig för att skattepliktiga maltdrycker få tillverkas med högre alkoholhalt enligt maltdryckskommitténs förslag.

I anslutning härtill hemställes,

att riksdagen ville vidtaga modifikationer i det framlagda förslaget till höjd maltbeskattning i enlighet med i motionen berörda synpunkter och därigenom bereda de mindre företagen rimligare produktionsvillkor samt i övrigt beakta i motionen framförda synpunkter.

Stockholm den 15 november 1939.

Oscar Tornegård.

Arvid Jonsson.
